Asia: HE 43/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Yleisradiolta kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta. Yleisradio kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä. Yleisradio keskittyy seuraavassa verkkolähetysdirektiivin implementointiin tekijänoikeuslakiin. Yleisradio katsoo, että verkkolähetysdirektiivin käsitteiden implementoinnissa on noudatettava erityistä huolellisuutta, jotta vältytään oikeusriidoilta. Oikeudellinen epävarmuus aiheuttaa häiriöitä markkinoille ja hidastaa niiden kehitystä.

Edelleen lähettäminen on määriteltävä selkeästi

Alkuperäisen ja edelleen lähettämisen määritelmät ovat tärkeitä. Määritelmien on oltava yksiselitteisiä, koska näillä on vaikutusta sisällöistä maksettaviin korvauksiin. Määritelmät vaikuttavat myös siihen, mikä taho on velvollinen maksamaan korvaukset. Edelleen lähettäminen tulee määritellä niin selkeästi, että ero alkuperäiseen lähettämiseen ilmenee selvästi. Olennaista ei ole jakelussa käytetty tekniikka vaan toiminnan luonne.

Edelleen lähettäminen tulee määritellä verkkolähetysdirektiivin mukaisesti. Ehdotamme, että liikenne- ja viestintävaliokunta selventäisi edelleen lähettämisen määritelmää lausunnossaan verkkolähetysdirektiivin 2 artiklan kohdan 2 a) mukaisesti todeten lausunnossaan seuraavasti (lihavointi tässä esityksessä):

> *“edelleenlähetys suoritetaan muun osapuolen kuin sen lähetystoimintaa harjoittavan organisaation toimesta, jonka toimesta tai **jonka valvonnassa ja vastuulla** kyseinen alkuperäinen lähetys tehtiin, riippumatta tavasta, jolla edelleenlähetyksen toteuttava osapuoli saa*

ohjelmasignaalit lähetystoimintaa harjoittavalta organisaatiolta edelleenlähettämistä varten”

Tv-kanavien jakelu kaapeli-tv-verkoissa voi olla sekä alkuperäistä lähettämistä että edelleen lähettämistä. Alkuperäinen lähetys on kyseessä, jos lähettäjäyritys on sopinut kaapeli-tv-operaattorin kanssa alkuperäisestä lähettämisestä lähettäjäyrityksen toimesta tai valvonnassa ja vastuulla. Tähän ei vaikuta se, harjoittaako lähettäjäyritys samojen tv-kanavien alkuperäistä lähettämistä myös jossain muussa jakeluverkossa vai ei. Alkuperäinen lähetys voi tapahtua samanaikaisesti monessa rinnakkaisessa verkossa.

Edelleenlähettämiskorvauksen oikeasuhtaisuuden määrittely

Selvän eron tekeminen alkuperäisen lähettämisen ja edelleen lähettämisen välillä on tärkeää myös siksi, että voidaan määrittää, kenen vastuulle tekijöille maksettavat korvaukset kuuluvat. Korvauksen oikeasuhtaisuuden määrittelyssä on myös merkityksellistä, mitä oikeudenhaltijoille on jo maksettu alkuperäisestä lähettämisestä.

Edelleenlähettämiskorvauksen määrittelyssä on otettava huomioon se, että mikäli alkuperäinen lähettäjäyritys on hankkinut tv-kanaviensa sisältöön esitysoikeudet koko Suomen alueelle ja yleisölle, oikeudenhaltijat ovat saaneet jo maksun sisältöjen käytöstä. Tässä tilanteessa edelleenlähettämisestä maksettavassa korvauksessa tulee ottaa täysimääräisesti huomioon alkuperäisestä lähettämisestä maksetut korvaukset, koska ei ole kohtuullista vaatia kaksinkertaista korvausta samalle maantieteelliselle alueelle ja yleisölle suunnatusta lähetyksestä.

Teknologianeutraalius on turvattava

Välitystekniikalla ei ole merkitystä arvioitaessa, onko kysymys alkuperäisestä lähettämisestä vai edelleen lähettämisestä. Myös verkkolähetyksen tulee olla on mahdollinen alkuperäisenä lähetyksenä. On tärkeää, että hallituksen esityksessä sivulla 92 on tuotu esille alkuperäisen ja edelleen lähettämisen teknologianeutraalius. Ehdotamme, että LiV korostaisi lausunnossaan teknologianeutraaliutta hallituksen esityksen sivulla 92 mainitun mukaisesti.

> *“Pykälän 1 momentissa oleva edelleen lähettämistä koskeva pääsäännös on voimassa olevassa muodossa täysin neutraali suhteessa sekä alkuperäisessä lähetyksessä että edelleen lähettämisessä käytettyyn tekniikkaan nähden. Näin ollen millä tekniikalla tahansa tapahtuvaa alkuperäistä lähetystä voidaan lähettää edelleen millä tahansa edelleen lähettämiseen soveltuvalla tekniikalla. Lähetykset voivat tapahtua muun muassa maanpäällisessä verkossa, kaapeleitse, satelliitin kautta tai verkkolähetyksenä.”*

Ylen on kyettävä arvioimaan Yle Areenan lähetysten tekijänoikeudellinen luonne, jotta Yle voi tarjota sisältöjä laajasti myös tulevaisuudessa. Ylen tv-kanavien jakelu antenni-tv-verkossa päättyy noin 10-15 vuoden kuluessa, kun antenni-tv-taajuudet siirtyvät 5G&6G verkkojen käyttöön, eli noin vuosina 2030-2038. Antenni-tv-verkon sulkeminen tapahtuu Ylen toimenpiteistä riippumatta.Tv-yleisö siirtyy viimeistään tuolloin laajakaista-tv:n eli Yle Areenan käyttöön äly-tv-ruuduilla, kännyköillä ja muilla internetiin kytketyillä tv:n katselulaitteilla. Yle Areenaa katsotaan jo nyt laajasti ja monipuolisesti laajakaistan välityksellä. Yle ehdottaa, että valiokunta mainitsisi lausunnossaan, että Ylen tv-kanavien tarjoaminen Yle Areenassa avoimessa internetissä on alkuperäistä lähettämistä.

Tv-ohjelmien esittäminen vaatii luvan oikeudenhaltijoilta. Jos esimerkiksi Areenassa lähettävien Ylen tv-kanavien tekijänoikeudellisesta luonteesta syntyisi epäselvyyttä, se vaikeuttaisi tv-ohjelmien esitysoikeuksien hankintaa. Äärimmillään oikeudellinen epäselvyys voisi estää joidenkin ohjelmien lähettämisen Yle Areenan kautta. Alkuperäisen lähettämisen hinnoittelu voi myös olla erilainen kuin edelleen lähettämisen. Oikeudellisella epäselvyydellä voi olla vaikutusta myös oikeuksien saatavuuteen.

Yleisradio Oy

Katri Olmo
Lakiasiainjohtaja